

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง	รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้สถานศึกษา ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นฐานเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแม่หลวงอุปถัมภ์ไทยคีรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
ผู้รายงาน	พรนภา ประยศ
ปีที่จัดทำ	2563 - 2564

การวิจัย เรื่องรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้สถานศึกษา ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นฐานเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแม่หลวงอุปถัมภ์ไทยคีรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบ 2) สร้างรูปแบบ 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบ และ 4) ประเมินรูปแบบ โดยดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ครูโรงเรียนแม่หลวงอุปถัมภ์ไทยคีรี ปีการศึกษา 2562 จำนวน 23 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน รวมจำนวน 36 คน ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานโรงเรียนต้นแบบ จำนวน 5 โรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบตรวจสอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบ โดยนำรูปแบบไปใช้จริงกับครูโรงเรียนแม่หลวงอุปถัมภ์ไทยคีรี ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 25 คน และปีการศึกษา 2564 จำนวน 21 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสรุปข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล และขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบ ได้แก่ ประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูโรงเรียนแม่หลวงอุปถัมภ์ไทยคีรี ปีการศึกษา 2563 จำนวน 25 คน และปีการศึกษา 2564 จำนวน 21 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง และประเมินความพึงพอใจ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูโรงเรียนแม่หลวงอุปถัมภ์ไทยคีรี คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน/ผู้นำท้องถิ่นเขตพื้นที่บริการ และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีการศึกษา 2563 จำนวน 125 คน และปีการศึกษา 2564 จำนวน 119 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า การบริการจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนการสอน ควรกำหนดนโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การใช้แหล่งเรียนรู้และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา โดยใช้หลักการการบริหารแบบมีส่วนร่วมและกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกิจกรรมที่ชัดเจน มีกระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และไปในทิศทางเดียวกัน นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาเป็นแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและนำเสนอผลงานที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน โดยผู้บริหารต้องเป็นผู้นำการปฏิบัติ มีภาวะผู้นำสูง กล้าคิด กล้าตัดสินใจ

2. รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้สถานศึกษา ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นฐานเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแม่หลวงอุบลรัตน์ไทยคิริ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการ การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ โดยมีกระบวนการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวิเคราะห์ปัญหา (Analysis) ขั้นวางแผน (Plan) ขั้นดำเนินการ (Action) ขั้นสังเกตผลและประเมินผล (Observe and Evaluation) ขั้นชื่นชมและสะท้อนผล (Reflection) โดยรวมรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการใช้รูปแบบ ทำให้สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (การปักผ้ามัด - การทำผ้าเขียนเทียน) แหล่งเรียนรู้ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ธนาคารขยะ แหล่งเรียนรู้แปลงเกษตร แหล่งเรียนรู้โรงเรือนเลี้ยงไก่ และแหล่งเรียนรู้ห้องสื่อและนวัตกรรมโรงเรียน ผลที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสำหรับการจัดการเรียนการสอน พบว่า 1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ 2) ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ปีการศึกษา 2563 คิดเป็นร้อยละ 94.53 และปีการศึกษา 2564 คิดเป็นร้อยละ 97.29 3) ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ปีการศึกษา 2563 คิดเป็นร้อยละ 97.12 และปีการศึกษา 2564 คิดเป็นร้อยละ 99.20 4) ด้านความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้แหล่งเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้แหล่งเรียนรู้ ปีการศึกษา 2563 อยู่ในระดับมาก และปีการศึกษา 2564 อยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินรูปแบบ พบว่า ผลการประเมินรูปแบบปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านผลผลิต และด้านปัจจัยนำเข้า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และปีการศึกษา 2564 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ และผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานตามรูปแบบ ปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และปีการศึกษา 2564 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด